

ЖИТОМИРСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ АГРАРНЕ ПРАВО

Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство 0811 Crop and livestock production	
Спеціальність	201 Агрономія Agronomy	
Освітній ступінь	Перший (бакалаврський)	
Викладач	Подкур Віталій Олександрович	
	Посада	Викладач суспільних дисциплін
	Науковий ступінь	
	Вчене звання	
	Контактний тел.:	(097) 94-98-837
	E-mail	vitaliyodkur@ukr.net
	Робоче місце	Ауд. 407
Статус дисципліни	Вибіркова компонента ОПП циклу спеціальної (фахової) підготовки	
Час та місце проведення	Відповідно до розкладу	
Кількість кредитів	4 кредити, 120 год.	
Форма контролю	Залік	
Сторінка дисципліни в Інтернеті	Житомирський агротехнічний фаховий коледж - Освітній портал (zhatk.zt.ua)	

Пререквізити навчальної дисципліни: Правознавство, Громадянська освіта, Політологія.

Постреквізити: БЖД та основи охорони праці, Економіка і підприємництво, Менеджмент.

Характеристика дисципліни

Аграрне право є комплексною галуззю права, що сформувалася наприкінці 1960-х років минулого століття. Специфіка аграрного права як галузі права зумовлена унікальністю процесу виробництва сільськогосподарської продукції, що полягає у поєднанні сільськогосподарської праці з використанням корисних властивостей земель сільськогосподарського призначення. Норми аграрного права відіграють важливу роль у забезпеченні реалізації аграрної політики держави. Вирішення економічних та соціальних проблем села, всього агропромислового комплексу значною мірою залежать від їх правового забезпечення. Сучасний етап розвитку аграрного права України характеризується розширенням кола суб'єктів аграрних правовідносин. Так, в Україні створено законодавчу базу для розвитку різних форм господарювання на селі: державних, комунальних і приватних сільськогосподарських підприємств, сільськогосподарських кооперативів, сільськогосподарських товариств, фермерських господарств, приватних аграрних підприємств та ін. В умовах проведення аграрної реформи в Україні спостерігається також розширення системи аграрного права за рахунок виникнення нових аграрно-правових інститутів (інституту аграрної реформи; сільськогосподарської оренди; приватної власності на землю; фермерства тощо). Подальші тенденції законодавчого регулювання аграрних відносин в Україні пов'язані також із необхідністю гармонізації аграрного законодавства України, Європейського Союзу та інших держав, що зумовлено сучасними орієнтирами до європейської інтеграції.

Вивчення курсу «Аграрне право» дозволяє визначити актуальні проблеми теоретичного та прикладного характеру сучасного аграрного права України, виявити недосконалість правового регулювання аграрного відносин, дослідити основні прийоми і способи вирішення правозастосовних проблем у досліджуваній сфері відносин, виробити навички щодо правового аналізу та наукового обґрунтування напрямів удосконалення діючого аграрного законодавства України.

Дисципліна складається з трьох змістових модулів: 1. Загальні положення аграрного права. 2. Правове регулювання державної підтримки сільського господарства. 3. Правовий статус суб'єктів аграрного права.

Метою дисципліни є: оволодіння навичками використання державної мови й правничої термінології в професійній діяльності у сфері аграрного права; вивчення основних положень аграрного права; підвищення рівня правової культури і правосвідомості у здобувачів вищої освіти й неухильне дотримання ними вимог закону та кваліфікованого його застосування у сфері аграрного права; здобування вмінь і навичок з використання законодавства в практичній роботі у сфері аграрного права.

Завданням дисципліни «Аграрне право України» є всебічне засвоєння та оволодіння здобувачами освіти необхідними теоретичними положеннями, засвоєння квінтесенції, змісту аграрно-правового регулювання, системи чинного аграрного законодавства, відносин реформування майна та землі недержавних сільськогосподарських підприємств, правових засад соціального розвитку села, правового регулювання ринкових відносин та правового регулювання виробничо-господарської діяльності в аграрному секторі

економіки країни. У професійному аспекті завданням навчального курсу є поширення зазначених положень на сферу аграрних відносин, оскільки підготовка кваліфікованого фахівця передбачає опанування ним певних правових знань, як обов'язкову умову подальшої успішної професійної діяльності.

План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форма вивчення та кількість годин	Завдання до самостійної роботи студента (СРС)
1	Тема 1. Предмет, метод, принципи і система аграрного права	Лекція (2 год), Семінарське заняття (2год), СРС (6 год)	Поняття і предмет аграрного права. Методи регулювання в аграрному праві. Принципи аграрного права. Система аграрного права.
2	Тема 2. Джерела аграрного права	Лекція (2 год), Семінарське заняття (2год), СРС (6 год)	Поняття джерел аграрного права. Конституція України – правова основа аграрного права. Закони – основні джерела аграрного права. Підзаконні нормативні акти як джерела аграрного права. Нормативні акти територіальної дії як джерела аграрного права. локальні акти як джерела аграрного права.
3	Тема 3. Суб'єкти аграрного права	Лекція (2год), СРС (8 год)	Фізичні особи, Громадяни України, Фізичні особи-підприємці, Іноземці та особи без громадянства, Юридичні особи, Аграрні товаровиробники, Підприємства та організації, Правоздатність, Легалізованість.
4	Тема 4. Державне регулювання сільського господарства.	Лекція (4 год), СРС (8 год)	Законодавче встановлення правил, Використання інструментів впливу, Стимулювання та підтримка, Контроль та інспекції, Координація та управління, Забезпечення сталого розвитку, Досягнення ефективності, Підвищення виробництва.
5	Тема 5. Правове регулювання господарської та фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств	Лекція (2 год), СРС(8 год)	Аграрне право. Господарське право. Державне регулювання. Нормативно-правова база. Створення та діяльність підприємств. Господарські відносини. Фінансові відносини.
6	Тема 6 . Правове забезпечення соціального розвитку села	Лекція (2 год), СРС (8 год)	Конституційні гарантії: Стаття 46 Конституції України, Нормативно-правові акти, Аграрне право, Законодавство про соціальний захист, Галузеве законодавство: Закони про освіту, охорону здоров'я, культуру, зв'язок, торгівлю та інші галузі створюють матеріально-технічну базу (соціальну інфраструктуру) для забезпечення потреб сільського

			населення, Соціальна інфраструктура, Діяльність органів місцевого самоврядування.
7	Тема 7. Відповідальність за порушення аграрного законодавства	Лекція(2 год), Семінарське заняття (2год), СРС (6 год)	Поняття і види відповідальності за порушення аграрного законодавства. Дисциплінарна відповідальність працівників аграрних підприємств. Матеріальна відповідальність працівників аграрних підприємств. Майнова відповідальність за порушення аграрного законодавства. Адміністративна відповідальність за порушення аграрного законодавства.
8	Тема 8. Правові засади використання земель в аграрному виробництві	Лекція(2 год), Семінарське заняття (2год), СРС (6 год)	Поняття і склад земель сільськогосподарського призначення. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Права і обов'язки власників і користувачів земель в аграрному виробництві.
9	Тема 9. Правове регулювання використання природних ресурсів у сільському господарстві	Лекція (2 год), СРС (8 год)	Земельний кодекс України, Водний кодекс України, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закон України "Про рослинний світ", Загальне природокористування, Спеціальне природокористування, Принцип цільового характеру, Принцип плановості та тривалості, Принцип ліцензування, Принцип охорони довкілля.
10	Тема 10. Правовий статус господарських товариств в агропромисловому комплексі	Лекція(2 год), СРС (8 год)	Юридична особа, Статутний капітал, Підприємницька діяльність, Власність, Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ), Акціонерне товариство (АТ), Командитні товариства (КТ) та повні товариства (ПТ), Специфічна діяльність, Учасники.
11	Тема 11. Правовий статус сільськогосподарського кооперативу	Лекція (2 год), СРС (6 год)	Юридична особа, Добровільне членство, Спільна діяльність. Майнові внески, Самоврядування, Мета діяльності, Власність, .Права членів, Регулювання.
12	Тема 12. Правовий статус фермерських господарств	Лекція(2 год), Семінарське заняття (2год), СРС (6 год)	Поняття та загальна характеристика правового статусу фермерських господарств. Порядок створення фермерського господарства та припинення його діяльності. Земельні та майнові правовідносини у фермерському господарстві. Правове забезпечення господарської діяльності фермерських господарств.
13	Тема 13. Правовий	Лекція(2 год),	Загальна характеристика особистого

	статус особистих селянських господарств	Семінарське заняття (2год), СРС (6 год)	селянського господарства. Правовий режим земель особистого селянського господарства. Правовий режим майна особистого селянського господарства.
14	Тема 14. Правовий статус державних сільськогосподарських підприємств. Правове регулювання здійснення окремих видів сільськогосподарської діяльності	Лекція(2 год), Семінарське заняття (2год), СРС (6 год)	Правове регулювання племінної справи у тваринництві. Правове регулювання бджільництва. Правове регулювання виробництва рибної продукції. Правове регулювання ветеринарної медицини. Охорона прав на сорти рослин. Правове регулювання насінництва. Правове регулювання захисту рослин.
15	Тема 15. Аграрне законодавство країн членів ЄС	Лекція(2 год), Семінарське заняття (2год), СРС (6 год)	Сільське господарство України після вступу до СОТ. Загальна характеристика аграрного законодавства держав ЄС. Програми підтримки сільського господарства держав, які нещодавно набули права членства в СОТ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аграрне право України: навч. посібн. / авторський колектив: Антоненко О.А., Гоштинар С. Л., Григорєцька І. І., Дришлюк В. І., Журавель А.В., Кострицький І.Л., Пащенко О.М.; за ред. Пащенко О.М. Одеса: ОДУВС, 2022. 206 с.
2. Аграрне право: підручник / В. М. Корнієнко та ін.; за ред. А. М. Статівки. Харків: Право, 2018. 416 с.
3. Аграрне право : підручник / за ред. А. М. Статівки. Харків : Право, 2019. 416с.
4. Аграрне право : посіб. для підготовки до іспиту / В. М. Корнієнко, Г. С. Корнієнко, І. М. Кульчій та ін.; за заг. ред. А. М. Статівки. 4-те вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2020. 202 с.
5. Аграрне право України : навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.» ; за ред. : Т. Є. Харитонової, І. І. Каракаша. Одеса : Юрид. літ., 2017. 434 с.
6. Гаєцька-Колотило Я.З., Ільків Н. В. Аграрне право України: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 548 с.
7. Велика юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право 2016. Т.16: Земельне та аграрне право / редкол.: М.В.Шульга (голова), В.В. Носік, П.Ф. Кулинич (заст. голови), та інш.; Нац.акад. Прав. Наук України; Ін-т держави й права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац.юрид.ун-т Ярослава Мудрого, 2019. 696 с.
8. Актуальні питання аграрного права України: теорія і практика: монографія / А. М. Статівка та ін.; за ред. д-ра юрид. наук, проф. А. М. Статівки. Х.: Вид-во «ФІНН», 2010. 240 с.
9. Актуальні проблеми правового забезпечення продовольчої безпеки України: монографія / О.М. Батигіна та ін.; за ред. В. Ю. Уркевича та М. В. Шульги. Х.: «Шевченко С.О.», 2013. 326 с.
10. Аграрна політика Європейського Союзу: виклики та перспективи: монографія / за ред. проф. Т.О. Зінчук. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 494 с.

Основна нормативна база:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР Редакція від 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Господарський процесуальний кодекс України від 6.11.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
4. Цивільний кодекс України від 16.03.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Кодекс законів про працю України, затверджений Законом від 10.12.1971 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
6. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. Редакція від 16.10.2020 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
7. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. Редакція від 30.12.2020 р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. Редакція від 01.01.2021 р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
9. Положення про Аграрний фонд, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 6.07.2005 р. № 543. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/543-2005-%D0%BF#Text>
10. Порядок і правила проведення обов'язкового страхування тварин на випадок загибелі, знищення, вимушеного забою, від хвороб, стихійних лих та нещасних випадків, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.04.2003 р. № 590. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2003-%D0%BF#Text>
11. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.2004 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>
12. Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві: Закон України від 17.10.1990 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-12#Text>
13. Про колективне сільськогосподарське підприємство: Закон України від 14.02.1992 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-12#Text>
14. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>
15. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05.2003 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15#Text>
16. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23.12.97 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>
17. Про молоко та молочні продукти: Закон України від 24.06.2004 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1870-15#Text>
18. Про пестициди і агрохімікати: Закон України від 2.03.1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86/95-%D0%B2%D1%80#Text>

19. Про оренду землі: Закон України від 6.10.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>

20. Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них: Закон України від 6.02.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/486-15#Text>

21. Про бджільництво: Закон України від 22.02.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1492-14#Text>

22. Про виноград та виноградне вино: Закон України від 16.06.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2662-15#Text>

23. Про ветеринарну медицину: Закон України від 25.06.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2498-12#Text>

24. Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>

25. Наказ МОН України «Про затвердження стандарту вищої освіти України за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» № 1379 від 12.12.2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-zaspecialnistyu-081-pravo-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti>

Контроль знань.

Планується проведення поточного контролю під час аудиторних занять у формі тестового контролю, контроль якості виконання самостійної роботи у вигляді розробки та представлення проєктів індивідуальних завдань; підсумкова атестація у формі усного заліку.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	Задовільно
60-63	E	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Політика курсу спрямована на виконання поставленої мети та завдань. Вона ґрунтується на принципах взаємоповаги, доброзичливості, академічній доброчесності, відповідальності, комунікації для формування фахових компетентностей. Поєднання вивчення змісту теорії і практики сприятиме у вирішенні ряду питань як професійного характеру, так і повсякденного життя фахівцям різних сфер.

Курс передбачає обов'язковість відвідування занять, активну участь в обговоренні питань, попередню підготовку до лекцій і семінарських занять. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача.

Під час роботи над індивідуальними завданнями та проєктами не допустимо порушення академічної доброчесності.